

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

О.В.Пономаренко
2021 р.

ГЕНДЕРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

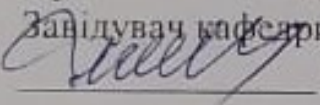
підготовки магістрів спеціальності
011 «Освітні, педагогічні науки»
освітньо-професійна програма
«Педагогіка вищої школи»

Укладачі: Голованова Т. П., клед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри педагогіки та
психології освітньої діяльності

Протокол № 1 від «25» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

О.І. Іваницький

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної ради
факультету

І. В. Козич

Погоджено
з навчальним відділом

О.В.Лещинська

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 01 - «Освіта / Педагогіка»	Кількість кредитів – 3	Дисципліна вільного вибору студента	
Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки»	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		3 -й	3-й
Освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи»	Змістових модулів – 4	Лекції	
		12 год.	4 год
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 4	Практичні	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		68 год.	82 год
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Гендерна компетентність викладача вищої школи» є забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів-магістрів до реалізації гендерного підходу у професійній діяльності.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування гендерних знань, що включає освоєння гендерної теорії, ідей гендерного підходу у сучасній практиці освіти;
- оволодіння уміннями гендерного виміру в освіті, критичного аналізу явищ і ситуацій гендерної нерівності в освіті;
- мотивування студентів до гендерного саморозвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути

таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>Критично осмислювати проблеми у навчанні та /або професійній діяльності та на межі предметних галузей.</p> <p>Зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців.</p> <p>Створювати просвітницькі програми, популяризації освіти, науки та культури.</p> <p>Формувати культурне середовище щодо задоволення потреб населення.</p> <p>Визначати можливості вищої освіти та розробляти на цій основі індивідуальних траєкторій розвитку здобувачів. Організувати взаємодію з соціальними партнерами щодо створення систем забезпечення якості вищої освіти.</p> <p>Компетентності:</p> <p>ЗК2. Здатність до пошуку, розуміння, обробки, організації та врахування інформації, її критичного осмислення та створення навчальних матеріалів з використанням цифрового ресурсу.</p> <p>ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>	<p>Методи - пояснювально-ілюстративний метод навчання (надання інформації); проблемного викладу (постановка проблемного завдання), контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, комп'ютерне тестування); частково-пошуковий, дослідницький. Активні методи: знайомство, очікування, мозковий штурм, рефлексії. Інтерактивні методи навчання: діалог, робота у групах; дискусія; презентація; розв'язування задач.</p> <p>Контрольні заходи:</p> <p>Поточні контрольні заходи:</p> <p>обов'язкові види роботи: виконання практичного завдання та його презентація (максимально 48 балів);</p> <p>Захист демонстрації полягає в обґрунтуванні магістрантом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу, теоретичні поняття та практичне значення) та її візуального ряду.</p> <p>Додаткові види роботи: – конспектування основних понять та формулювання проблемних запитань до кожного модуля (максимально 6 балів);</p> <p>Підготовка додаткових практичних завдань з дисципліни (максимально 6 балів).</p> <p>Усі письмові завдання подаються виключно через платформу Moodle.</p>

<p>РН 8.Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.</p> <p>ЗК-10 - Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються</p> <p>СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.</p> <p>СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.</p> <p>РН 5.Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.</p> <p>РН 11.Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.</p>	<p>Оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу: тестовий контроль (20 б.)</p> <p>Оцінювання рівня опанування самостійною пізнавальною, пошуковою та аналітичною активністю в практичній частині дисципліни: індивідуальне завдання. Це - есе .</p> <p>Максимальна кількість балів за 1 есе – 5б. Для набору 20 балів треба підготувати 4 есе. Обсяг есе становить 3-5 сторінок.</p> <p>Критерії оцінювання есе. Максимальна кількість балів за 1 есе – 5, які нараховуються за виконання таких частин роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> -правильне визначення основної проблеми – 1б.; -правильне визначення мети та завдань – 1б.; - логічність, послідовність викладення матеріалу – 1б.; - самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і діагностичного інструментарію – 1 б.; - доцільність запропонованих висновків – 1 б.; - дотримання вимог есе - 1 б. <p>Захист індивідуального завдання (max 20 балів) здійснюється на заліковому тижні.</p>
--	--

Міждисциплінарні зв'язки. Відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми «Педагогіка вищої школи» курс «Гендерна компетентність викладача вищої школи» тематично пов'язаний із такими дисциплінами: Вступ до спеціальності, Професійна етика, педагогічна майстерність викладача та сучасні тенденції розвитку вищої освіти, Системний підхід у вищій школі, Філософія освіти, Організація управління освітнім процесом у ВНЗ.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Освіта і гендер.

Вступ. Рівність прав та можливостей в освіті: стан, проблеми, перспективи. Важливість гендерної рівності для системи освіти України. Практичні питання рівних прав та можливостей в системі освіти України. Нормативно-правова база у сфері освіти України. Міжнародно-правове забезпечення гендерної рівності в освіті.

Змістовий модуль 2. Гендерна компетентність: теоретичні засади.

Теоретичні засади гендерної компетентності. Теорія соціального конструювання гендеру, теорія гендерної схеми. Маскулінність, фемінінність та андрогінність як біо-соціо- психологічні моделі поведінки. Типи гендерної ідентичності: маскулінний, фемінінний, андрогінний, недиференційований (С.Бем). Норми маскулінної поведінки. Теорія гендеру М.Кіммела. Гендерна компетентність як складова професійної компетентності учасників освітнього процесу.

Змістовий модуль 3. Гендерні стереотипи, гендерна дискримінація та насильство в освіті.

Гендерні стереотипи як різновид соціальних стереотипів. Функції гендерних стереотипів. Гендерні стереотипи та упередження у освіті. Критичне ставлення та вміння аналізувати застарілі гендерні стереотипи, механізми їх

відтворення. Методи подолання гендерних стереотипів та упереджень в освіті. Гендерна дискримінація та насильство в освіті. Види гендерного насильства. Мовний сексизм. Методи подолання гендерної дискримінації та насильства в освіті. Протидія булінгу в освіті.

Змістовий модуль 4. Інтегрування гендерного підходу в освіту.

Інтерактивні технології гендерної освіти та просвіти. Інтерактивне заняття як модель навчання. Техніки проведення інтерактивного заняття. Структурні вправи. Рухливі ігри та розминки. Переваги роботи в колі. Врахування гендерного фактору в просвітницької роботі. Організація та проведення виховних заходів з гендерної тематики (конференції, форуми, бесіди, рольові ігри, тренінги). Гендерна експертиза та гендерний моніторинг навчальних програм. Проведення гендерного аудиту діяльності закладу освіти. Розвиток гендерної компетентності учасників освітнього процесу.

3. Структура навчальної дисципліни

4. Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів			
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні, год		о/д ф.	з/ди ст ф.	Теор. завня, к-ть балів	Практ. завня, к-ть балів	Усього балів	
			о/д ф.	з/ди ст ф.	о/д ф.	з/ди ст ф.						
1	2	3	4		6		8	9	10	11	12	
1	15	4	2	2	2	2	11	11	6	6	12	
2	15	4	2	2	2		11	13	6	6	12	
3	15	6	4		2		9	15	6	12	18	
4	15	8	4		4	2	7	13	6	12	18	
Усього за змістові модулі	60	22	12		10		38	52	24	36	60	
Підсумковий семестровий контроль залік	30						30				40	
Загалом		90								100		

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		о/д ф	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Вступ. Рівність прав та можливостей в освіті: стан, проблеми, перспективи.	2	2
2	Теоретичні засади гендерної компетентності.	2	2
3	Гендерні стереотипи.	2	
3	Гендерна дискримінація та насильство в освіті.	2	
4	Інтерактивні технології гендерної освіти та просвіти.	2	-

4	Інструменти інтегрування гендерного підходу в освіту.	2	-
Разом		12	4

5. Теми практичних(семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1.	Визначення та категорії курсу.	2	2
2.	Гендерна компетентність як критерій гендерної культури особистості.	2	-
3	Гендерні стереотипи.	2	-
3	Гендерна дискримінація та насильство в освіті.	2	
4	Врахування гендерного фактору в просвітницької роботі	2	2
Разом		10	4

6. Види і зміст поточних контрольних заходів *

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання**	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання	Перевірка знань зі змістового модуля 1:	Знання основних понять теми 1. Повнота і логічність викладу.	6
	Практичне завдання	Підготувати презентацію до практичного заняття 1 :	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	6
Усього за ЗМ 1 контр. заходів				12
2	Теоретичне завдання -	Перевірка знань зі змістового модуля 2:	Знання основних понять теми 2. Повнота і логічність викладу.	6
	Практичне завдання	Підготувати презентацію до практичного заняття 2:	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	6
Усього за ЗМ 2 контр. заходів				12
3	Теоретичне завдання -	Перевірка знань зі змістового модуля 3.	Знання основних понять змістового модуля 3. Повнота і логічність викладу.	6
	Практичне завдання	Підготувати презентацію до практичного заняття 3 – 4 , змістового модуля 4.	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	12
Усього за ЗМ 3 контр. заходів				18
4	Теоретичне завдання -	Перевірка знань зі змістового модуля 4:	Знання основних педагогічних понять. Повнота і логічність викладу.	6
	Практичне завдання			12

		Підготувати презентацію до практичного заняття 5; лекції 6, змістового модуля 4.	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів				18
Усього за змістові модулі контр. заходів	4			60

7. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Залік	Теоретичне завдання	Тестові питання в системі Moodle	Відповідь на тестові питання в системі Moodle (40 питань по 0,5 бала). Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів	20
	Практичне завдання	Формою науково-дослідного завдання студента є есе. Необхідно підготувати як мінімум 4 есе.	Критерії оцінювання есе. Максимальна кількість балів за 1 есе – 5, які нараховуються за виконання таких частин роботи: - правильне визначення основної проблеми – 1б.; - правильне визначення мети та завдань – 1б.; - логічність, послідовність викладення матеріалу – 1б.; - самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і діагностичного інструментарію – 1 б.; - доцільність запропонованих висновків – 1 б.; - дотримання вимог есе - 1 б.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль	2			40

8.Рекомендована література

Міжнародні документи

1. Конвенція ООН про права дитини. Київ,1999. URL: http://www.unicef.org/ukraine/ukr/children_11699.html
2. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та факультативний протокол до Конвенції з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок. Київ, 2009. URL:http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_207

Документи України

3. Конституція України. URL: <http://www.rada.gov.ua/konst/CONST1.HTM>
4. Сімейний кодекс України. URL: <http://www.ukrlaw.com.ua/general/codes/18-family>
5. Закон України № 2866-IV від 08.09.2005 «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.
6. Про освіту :Закон України від 5.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 06.06.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18.12.2018 р. № 2657-VIII.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19>

Основна:

1. Гендерна педагогіка: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / За ред. В.Гайденко. Суми: Університетська книга, 2006. 314 с.
2. Гендер і Ми. Інтегрування гендерного підходу в освіту та виховання: навч.-метод. посіб. [для шк. та студ. молоді]. Школа Рівних Можливостей. К., 2009.

160 с.

8. Голованова Т.П. Педагогіка та психологія гендера: навчально-методичний посібник для студентів освітнього ступеня «бакалавр» напряму підготовки «Соціальна педагогіка» денної та заочної форм навчання. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 110 с.

3. Желіба О. В. Освіта і гендер: навч.-метод. посіб. / О. В. Желіба. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 256 с.

4. Кравець В.П. Гендерна педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. педа-гогічн. закл. освіти]. Тернопіль.: Джура, 2003. 416 с.

5. Кравець В.П. Історія гендерної педагогіки: навч. посіб. / В.П.Кравець. Тернопіль: Джура, 2005. 440 с.

6. Ми різні — ми рівні. Основи культури гендерної рівності: навчальний посібник [для учнів 9 — 12 класів загальноосвітніх навчальних закладів] / За ред. О.Семиколенової. К.: «К.І.С.», 2007. 176 с.

8. Марценюк Т. О. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів / Марценюк Т. Київ : 2014. 65 с. URL <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3540>

7. Ткалич М.Г. Гендерна психологія. навч. посіб. К.: Академвидав, 2011. 248с.

Додаткова:

1. Голованова Т.П. Теорія і практика формування гендерної рівності студентської молоді : монографія / Т. П. Голованова; Запоріж. нац. ун-т. - Запоріжжя, 2007. 338 с.

2. Дороніна Т.О. Теоретико-методологічні засади гендерної освіти та виховання учнівської молоді: Монографія / Т.О.Дороніна; НАПН, Інститут вищої освіти, КДПУ, МОНСМ України. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2011. 331 с.

3. Кікінежді О.М. Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи // Шлях освіти. 2004. № 1. С.27-29.

4. Кімел М. Гендероване суспільство / Майкл С. Кімел; [пер. з англ. Сусанна Альошкіна; наук. ред. Світлана Оксамитна]. К.: Сфера, 2003. 490 с.

5. Маєрчик М. Гендерована біологія: наукові факти і політичні інтерпретації (Розділ 4) // [Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей](#) / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. К.: Критика, 2013. С. 61-75.

6. Оксамитна С.М. Гендерні ролі та стереотипи // Основи теорії гендера: Навчальний посібник. К.: "К.І.С.", 2004. С. 157-181.

7. Плахотнік О. Гендерована освіта: як навчальні заклади перетворюють дітей у дівчат і хлопців (Розділ 8) // [Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей](#) / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. -К.: Критика, 2013. С. 135-150.

8. Марущенко О. Гендерні шкільні історії. / О. Марущенко, О. Плахотнік. - Харків : Монограф, 2012. - 88 с. URL: www.krona.org.ua.

9. Проблема гендерної нерівності в педагогічній освіті (Аналітична інформація за результатами "фокус-групового" соціально-психологічного дослідження). URL:

<http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi15/0011108.pdf>

10.Тренінг гендерної толерантності URL: <http://medbib.in.ua/trening-gendernoy-tolerantnosti-41859.html>

11. [Стратегія упровадження гендерної рівності та недискримінації у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2020»](#). URL: <http://aphd.ua/stratetiia--uprovadzhenia-henderno-rivnosti-ta-nedyskryminatsi-u-sferi-osvity->

12. Заключні зауваження до восьмої періодичної доповіді України щодо виконання Україною Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, підготовлені Комітетом ліквідації дискримінації щодо жінок URL: [CEDAW-Concluding-Observations-UKR.pdf \(mil.gov.ua\)](#)

13. Камінська Н. В., Чернявський С. С., Перунова О. С. 3___ Засади розуміння гендеру та гендерної рівності [Текст] : лекція. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 20 с. URL:

https://www.dsns.gov.ua/files/2020/5/20/112/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_1.pdf

14. Словник гендерних термінів. Джерело: Шевченко, З. В. (Уклад.). Черкаси: видавець Чабаненко Ю. (2016). URL: <http://a-z-gender.net/ua/>

Інформаційні ресурси

1. Гендер. - [Електронний ресурс] URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D2%90%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80>
2. Гендерна експертиза навчальних робочих програм як засіб впровадження гендерної рівності у навчальний процес ВНЗ. URL: <https://gendercenter.sumdu.edu.ua/images/docs/15.06.17/4.pdf>
3. Глосарій Гендерного інформаційно-аналітичного центру «Крона». URL: <http://krona.org.ua/gender.html>
4. Гендер в деталях. URL: <https://genderindetail.org.ua/?fbclid=IwAR1tR0N3XcbBrTXGuYIHK713VvRs1qSTY2gyc-82QhWqY3j9F611AwQSa1I>
5. Жінки та чоловіки: гендер для всіх URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/101/2015_T2/about?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=fb-genderforall-9122020&fbclid=IwAR1p2GZdsbZGihX10Brx9j1bB5t_EBd5kSkO5QHqYK5nauRtCa5RuAq38F0
6. Тема 1. Гендер і гендерна рівність – Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/assets/courseware/261009c7d3a3f4ac0f1e61e560b8c202/c4x/IRF/101/asset/%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D1%81%D0%BB%D1%83%D1%85%D0%B0%D1%87%D1%96%D0%B2_%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0_1.pdf
7. Гендерна компетентність викладача вищої школи. НМКД СЕЗН ЗНУ (презентаційний курс лекцій, методичні рекомендації до семінарських занять та самостійного вивчення дисципліни, тестові завдання для поточної атестації та підсумкового контролю знань). URL: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6910>